

Francis Aljys

A peu des de l'estudi

Videograma de *Cuentos patrióticos*, 1997. © Francis Aljys, 2005

27 de maig - 29 d'agost de 2005

Aquesta exposició aplega una selecció d'obres creades durant els últims deu anys de producció artística de Francis Aljys (Bèlgica, 1959) que giren al voltant del centre històric de Ciutat de Mèxic. Totes remeten a llocs situats en un radi de deu illes de cases al voltant de l'estudi de l'artista, com l'emblemàtica Plaza del Zócalo. Les passejades per aquesta zona, les converses sentides i les històries que relaten aquests recorreguts constitueixen la font principal de l'activitat de Francis Aljys, i el fet de caminar forma part fonamental del seu procés creatiu. Els seus projectes, que tot sovint tenen un caràcter efímer, exploren l'espai antropològic i la realitat social i política del barri, i construeixen una cartografia humana a partir de narracions de faules, anècdotes i situacions casuais vistes o viscudes durant les seves nombroses passejades.

El passejant, del *flâneur* de Baudelaire a la *dérive* situacionista, és una figura àmpliament tractada en la literatura. En paraules de Paul Auster, "... en realitat el que fem quan caminem per la ciutat és pensar, i pensar de manera que els nostres pensaments componen un viatge, i aquest viatge és ni més ni menys que els passos que hem fet".¹ Així mateix, des de la segona meitat del segle XX el fet de caminar s'ha plasmat amb nitidesa en el camp de les arts del nostre temps, gairebé com una imatge fundadora, com a matèria i com a acció. Aljys reactualitza amb

**MAC
BA**

**Museu d'Art
Contemporani
de Barcelona**

la seva obra experiències que als anys seixanta i setanta van dur a terme artistes com ara Joseph Beuys, Bruce Nauman, Vito Acconci i Stanley Brouwn (el treball d'aquest últim es mostra al MACBA coincidint amb el d'Allys). Per a Allys, caminar és una manera de crear un tipus de pensament equivalent a revelar, observar i catalitzar les reaccions de tensió, de resistència mínima, entre l'entorn urbà i els seus habitants davant les estructures de control i d'uniformització modernes. Es tracta d'accions el resultat de les quals pot o no deixar rastres, que l'artista recull o documenta com a mostres de visibilitat del complex entorn que l'envolta.

Francis Allys, arquitecte de formació, viu des dels anys vuitanta a Ciutat de Mèxic, on va arribar en un moment d'una greu crisi econòmica i on ha dut a terme la major part de la seva obra, en la qual utilitza simultàniament suports com ara la pintura, el dibuix, els diagrames, les instal·lacions i el vídeo. La selecció que es mostra al MACBA presta una atenció especial a les accions "infiltrades" en l'espai urbà, i realitzades pel mateix autor o bé per altres persones. En aquestes accions es recullen els elements fugitius, transitoris i absurds propis de la vida quotidiana. Sobre la manera com crea la seva obra, Allys n'ha dit: "Quan puc reduir una idea a una anècdota que es pot

Plaza Santa Catarina, 2002. © Francis Allys, 2005

transferir fàcilment és que no pertany a ningú; se socialitza i es pot reproduir infinitament."

L'exposició s'obre amb una instal·lació, *45 Ghetto Collectors* (2004), que ens remet a una sèrie d'obres de començament dels anys noranta en les quals Allys s'interessava per la idea de col·lecció. Es tracta d'un conjunt de "col·lectors", petites construccions imantades pensades per arrossegar-les per terra i així anar recollint deixalles metàl·liques en passar, com una mena de "drapaires". L'acció d'arrossegar els col·lectors, que es cobreixen de mica en mica d'una segona pell a mesura que s'avança pels carrers, crea per a Allys una estructura narrativa a cavall entre la realitat i la ficció. Allys utilitza aquest relat metafòricament per integrar-se en un territori en el qual és, per definició, estranger. Al mateix temps, les obres mòbils reemplaçen el concepte tradicional d'escultura amb un element que interacciona amb l'espai urbà. A moltes de les seves obres la creació de narracions alternatives a partir de coses petites, quotidianes, persegueix una concepció de la ciutat com a punt de trobada entre l'espai comunitari i els conflictes socials. Amb les seves pròpies paraules: "El meu treball és una sèrie de notes i d'orientacions. La invenció del llenguatge és paral·lela a la invenció de la ciutat."

En aquest sentit es poden agrupar obres en les quals surten col·lectius marginals, com la sèrie de diapositives *Sleepers* (1997-2002) o *Ambulantes* (1992-2002). La primera consta de tres conjunts de vuitanta diapositives cadascun que l'artista actualitza amb imatges noves cada any, en les quals retrata al mateix nivell persones i gossos abandonats que dormen al carrer, en al·lusió a les condicions de vida de les grans ciutats. La segona mostra venedors que arrosseguen els seus carretons, representants de l'economia submergida. Aquestes obres intenten dialogar amb la precarietat, la improvisació i el parasitisme de la vida urbana.

Les accions d'Allys es poden interpretar també com una discreta ocupació de l'espai públic, com passa a *If You Are a Real Spectator, What You Are Really Doing is Waiting For the Accident to Happen* [Si ets un autèntic espectador, en realitat el que fas és esperar que es produeixi l'accident, 1997] o a *Paradox of Praxis, Part 1: Sometimes Making Something Leads to Nothing* [Paradoxa de praxi, 1a part: de vegades fer una cosa acaba en no res, 1997], en el qual l'experiència del que és efímer i aleatori ens remet a les pràctiques Fluxus de George Brecht i Nam June Paik. Es tracta d'obres en les quals el temps es dilata, no hi passa res d'especial o bé l'acció desenvolupa

República de Perú, 2002. © Francis Allys, 2005

pada és inútil o frega l'absurd. Són una manera de suscitar una fricció entre l'exigència d'eficiència de la globalització cultural i econòmica i les formes larvades de resistència que l'acompanyen.

Alguns dels seus treballs són al·lusions explícites al clima polític mexicà, com ara *Re-Enactments* (2000), una de les seves obres més subversives i inquietants, que mostra alguns punts de connexió amb unes obres determinades de Bruce Nauman. En aquest treball, Allys surt al carrer amb una pistola a la mà, a l'espera que actuï l'atzar. Una doble projecció mostra l'enregistrament de l'acció original fins que la policia el deté, i, juntament amb aquest, una repetició de la mateixa acció: la reconstrucció dels fets enregistrada amb la complicitat de la policia. *Vivienda para todos* (1994) és una obra que remet a l'eslògan reivindicatiu utilitzat a les eleccions mexicanes de l'any 1994. El vídeo *Cuentos patrióticos* (1997) mostra un home que va fent voltes a la bandera central de la Plaza del Zócalo, guiant una sola ovel·la, a la qual se n'afegeixen d'altres en filera fins que acaben formant un cercle. L'aparent falta de significat no és l'únic aspecte d'aquesta acció, portada fins a l'absurd per aquesta cinta de vídeo que s'emet indefinidament,

sinó que també s'hi fa una al·lusió a la cèlebre manifestació estudiantil del 1968 a Ciutat de Mèxic, que va ser brutalment reprimida. Després d'aquesta manifestació es van convocar a la plaça milers de funcionaris perquè aclamessin el nou govern, i en un gest de rebel·lió alguns van fer servir el bel d'ovella com a protesta per l'esperit servil de la població. *A Zócalo, May 22, 1999*, una instal·lació creada amb Rafael Ortega, una càmera situada dalt d'un edifici enregistra les activitats de la plaça durant dotze hores. El pas del temps s'indica, a manera de rellotge de sol gegant, amb l'ombra monumental –en la qual es refugien nombrosos vianants– del pal de la bandera que hi ha al mig de la plaça, i que és símbol nacional de la història mexicana i del seu espai públic.

El vídeo *Cantos patrióticos* (1994), no obstant això, té connotacions sentimentals que fan referència a les lletres, sovint crítiques, dels *corridos* mexicans que interpreta un grup de *mariachis* a la Plaza Garibaldi. La lletra explica la història d'un barquer que de cop i volta, enmig del riu, perd el sentit de l'orientació i ja no sap si avança o recula, i comença a fer voltes "entre dues aigües". El muntatge cíclic del vídeo al·ludeix a l'avanç lent d'una societat que "camina en cercles", alhora que reflecteix el procés de creació de l'obra.

¹ Paul Auster. *La invenció de la solitud*. Barcelona: Edicions 62, 2000.

ACTIVITATS ENTORN DE L'EXPOSICIÓ

DIMECRES 1 DE JUNY, A LES 18 h
Visita comentada a l'exposició
 a càrrec de **Francis Alÿs** i
Cuauhtémoc Medina

TALLERS

Tallers familiars els caps de
 setmana

AMICS DEL MACBA

DILLUNS 27 DE JUNY, A LES 19.30 h
 Vista guiada a l'exposició a càrrec
 de **Bartomeu Marí**, comissari
 de l'exposició i responsable
 d'exposicions del MACBA

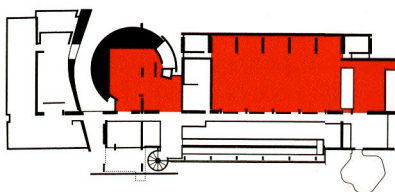
VISITES GUIADES

DIMECRES I DISSABTES, A LES 18 h
 DIUMENGES I FESTIUS, A LES 12 h

PUBLICACIÓ

Francis Alÿs i Carlos Monsiváis. *El centro histórico de la Ciudad de México*.
 Barcelona i Madrid: MACBA i Turner, 2005. (Edició en català, castellà i
 anglès.) Pvp: 20 €

2
 Nivel

Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Plaça dels Àngels, 1
 08001 Barcelona
 Tel.: 93 412 08 10
www.macba.es

Horaris
 Feiners, d'11 a 19.30 h
 (25 juny - 24 setembre,
 d'11 a 20 h)
 Dissabtes, de 10 a 20 h
 Diumenges i festius, de 10 a 15 h
 Dimarts no festius, tancat
 Dilluns, obert

Amb el suport de:

Patrocinador de comunicació:

